

IN MEMORIAM DOC. ING. ARCH. FRANTIŠKA KAŠIČKY, CSc.

(* 6. 3. 1935 Dolní Počernice – † 2. 6. 2024 Praha)

„S úctou a pokorou k architektonickým dílům našich předků.“

V červnu 2024 zasáhla všechny přátele a kolegy zpráva o náhlém skonu architekta, památkáře a pedagoga Františka Kašičky, jednoho z posledních „súrp máků“. Ačkoli byl již dlouhou dobu vážně nemocný a fakticky limitovaný ztrátou zraku a sluchu, jeho mysl zůstávala bystrá a jasná. Takřka do poslední chvíle alespoň skrze stručné, avšak nebývale výstižné zprávy SMS posílal do redakce časopisu *Staletá Praha* své postřehy a připomínky k článkům předkládaným redakční radě, jejímž členem byl od roku 2009, tedy od samého počátku obnovené existence periodika. Na jednáních rady sedával pravidelně vedle Karla Kibice a přítomnost obou vzácných nestorů památkové péče byla pro všechny přítomné poctou a radostí. Z obou bělovlasých pánů vyzařovala síla a zároveň pokora, laskavost a velkorysost pramenící z hluboce prožitých zkušeností profesních i lidských. Již rok nám oba dva velmi chybějí.

Místo klasického nekrologu a shrnutí profesní dráhy Františka Kašičky, o níž se lze dočíst i jinde a jež si jistě zaslouží samostatný odborný příspěvek, oslovila redakce *Staleté Prahy* některé kolegy a přátele Františka Kašičky, aby napsali, jak na něj vzpomínají. Domníváme se, že by se to Františkovi líbilo.

[redakce]

Františka Kašičku jsem naposledy viděla přesně před dvěma roky, těsně po svatém Martinu, v Dolních Počernicích, když jsem jela vyzvednout autorská paré jeho moravských stavebněhistorických průzkumů, která věnoval brněnskému pracovišti NPÚ. Domek po matce, kde míval svou pracovnu, byl již zcela vyklizený až na hromadu složek v koutě pokoje. „A víš, že právě tady stála postel, kde jsem se narodil?“

František přišel na svět ve stejném týdnu a roce jako moje matka, která se ve 30. letech s rodiči přestěhovala do Kyjí u Prahy. Chodili spolu téměř do všech škol, protože Dolní Počernice byly „příškoleny“ do Kyjí, v jejichž staré části byla škola. Do první třídy nastupovali v roce 1941 a po obecné škole šli do pražského karlínského gymnázia, kde absolvovali primu a sekundu. Poté bylo v rámci tehdejších reforem gymnázium zrušeno, takže se oba vrátili zpět do kyjské školy, která byla z měšťanské přejmenována na střední. Následně udělali další přijímací zkoušky opět do karlínského gymnázia, aby absolvovali jen tři třídy, protože roku 1953 jim další reforma zrušila kvartu. Po rychlokurzu odmaturovali v srpnu téhož roku. František již tehdy zřejmě posílhal po průzkumech památek, neboť na tablu, které si maturanti ovšem nenechali vzít, je nakreslen ve stylizovaném gotickém portálu jako slovníkový badatel. Moje maminka sice přemýšlela, že by podala přihlášku na architekturu, ale nakonec z toho sešlo. „Copak jsem tam mohla jít, když se tam hlásil Franta Kašička a Ivo Oberstein?“ V dalších letech se naše rodina odstěhovala do Brna a vazby se přerušily. S Františkem jsme se potkali až v roce 1983, kdy jsme maminku doprovázeli na Vyšehrad na třídní sraz. Jejich dalším spolužákem byl totiž Bořivoj Nechvátal, který se mezitím stal slovním znalcem vyšehradské archeologie.

To už jsem studovala architekturu a jezdila jako brigádnice na

archeologické výzkumy. Maminka se na sraz asi jela rozloučit, tušila, že za několik týdnů zemře. František Kašička mi pak zajistil letní praxi na brněnském pracovišti SÚRP MO.

Jako památkářka, tedy mladá kolegyně z branže, jsem se s ním opět setkala na konci 80. let a od té doby jsme se dosti pravidelně potkávali na konferencích, občas u sklenky vína, když jsem měla cestu do Prahy. Bohužel jsme se nikdy nesetkali při zkoumání nějakého objektu, protože jeho doménou byly především Čechy a mou Morava. Teprve z průzkumů převzatých před dvěma

František Kašička na maturitním tabuli pražského karlínského gymnázia v roce 1953 (soukromý archiv Dany Novotné).

lety jsem mohla poznat jeho metodiku. Základem byly dva sešity, jeden na poznatky z rešerší, rozdělený na oddíly romanika – gotika – renesance – baroko a tak dále, a druhý na terénní popisky, schémata a kresby, vedené místností po místnosti.

Z těch více než pětaticet let přátelství se mi vybavují dvě vzpomínky. První je z konference Dějiny staveb na zámku Nečtiny, kde byla v podkroví mezi pokoji a společnými umyvárnami „panelárna“, tedy místnost s panely prezentujícími jednotlivá témata a problémy, jež se nevešly do programu přednášených příspěvků. Tam se diskutovalo do pozdních večerních hodin, kdy už kantýna dole zavřela a znavení badatelé se tak trousili do pokojů. V jednu chvíli se v otevřených dveřích panelárny zjevily hlavy Tomáše Durdíka a Františka Kašíčky, kteří se ubírali z umyvárny do postele. Zatímco Tomáš zavrtěl hlavou a pokračoval do pokoje, František v pantoflích, pruhovaném pyžamu, se zubním kartáčkem v náprsní kapse, vešel dovnitř a zapojil se do akademické diskuse nad možnou interpretací jakési nálezové situace. Druhá vzpomínka se váže k roku 1987, kdy jsme seděli nad skleničkou v Maiselově ulici. František si mne pletl s maminkou, protože jsme si byly dost podobné, což mne vlastně těšilo, vzpomínal na lidi a události, které jsem nemohla znát, a pak se zamyslel a řekl: „Marto, jak Vy se vlastně jmenujete křestním jménem?“

Dana Novotná, v Brně 11. listopadu 2024

František Kašíčka na setkání pracovníků SÚRPMO (foto Michael Balík, 19. 11. 2015).

Františka Kašíčku jsem naposledy viděl, když jsme se v roce 2021 na Olšanech loučili s architektem Karlem Kuncou. Pravidelně jsem se s ním potkával v letech 1970 až 1989, kdy jsem pracoval v SÚRPMO. Spolupracoval jsem s ním na řadě akcí (zejména na opravách hradů) v „ateliéru torzální architektury“ v Jindřišské, kam jsem přestoupil z pracoviště v Opletalově ulici.

V Jindřišské panovala tvůrčí a přátelská atmosféra jako ostatně ve všech třech ateliérech SÚRPMO, kde jsem měl příležitost pracovat. Byla zde neopakovatelná sestava lidí, kteří měli zakladatelský podíl na vědeckém pojetí památkové péče. Kromě Dobroslava Líbala, který byl „stromem poznání“, nebudu jmenovat další, abych na někoho nezapomněl, František Kašíčka však mezi ně patřil. S podobným prostředím jako v Jindřišské jsem se setkával i později na jiných pracovištích památkové péče; patrně to souvisí s tím, že pro tuto práci je nezbytné vědění a zodpovědný přístup. Památky své lidi prostě kultivují. Je to obor, od kterého se neodchází – kdo v něm pracuje, dělá to rád a chce to dělat dobře.

SÚRPMO byla skutečná oáza, kde nás nikdo shora nenutil, co a jak máme dělat. Samozřejmě jsme se učili od zkušenějších kolegů, ti však byli zvyklí na odbornou diskusi. Pravidelně se pořádala „umělecko-technická rada“, kde projektanti předkládali své návrhy a přizvaní starší páni se tázali a radili. Při těchto sezeních jsem poznal Františka Kašíčku v roli konzultanta. Ačkoli byl jen o nějaký ten rok starší než já, měl už cenné zkušenosti. V SÚRPMO jsem v kolegiální a pracovní atmosféře prožil celou normalizaci. V ateliéru Ing. arch. Františka Jeřábka, kde jsem začínal, dokonce nebyl žádný člen KSČ. Architekt Jeřábek mi jednou vyprávěl, jak si ho předvolali na stranický výbor s tím, že by měl vstoupit do strany. A on jim řekl: „Soudruzi, já jsem věřící, já nejsem dialektický materialista. A kdybych vstoupil do strany, tak bych něco předstíral, a to je proti mým zásadám.“ – „Ale to nemůžeš být vedoucím střediska!“ – „Ale já mám Řád práce!“ Tak mu dali pokoj a pan architekt mi svěřil, že ten řád dostali za hotel International. Museli ho sice udělat ve stylu socialistického realismu, avšak říkal, že za tím řemeslem si stojí. Taky proto je to dnes chráněná kulturní památka.

Tím jsem trochu odbočil, nicméně to dobře ilustruje prostředí, v němž František Kašíčka žil a tvořil. Byl pracovitý, důsledný, vzdělaný, spolehlivý, zaujatý – jedním slovem profesionální. Pro mne byl jedním ze vzorů, jichž jsem si celý život vážil a jimiž jsem se inspiroval. Když odcházel do důchodu, řekl mi, že probírá svůj archiv a ty podstatné věci chce dát do NPÚ. Nevím, jak to dopadlo, ale bylo by vhodné jeho památku uctít také tím, že bude zveřejněn soupis Kašíčkových prací, které jsou v dokumentačních fondech Národního památkového ústavu. Myslím, že by stálo za to, nějakým způsobem, výstavkou nebo článkem, ukázat Kašíčkovy výkresy a seznámit odbornou veřejnost s tím, jak památkoví architekti pracovali v predigitalní době. Nevím, jestli je to tím, že stárnu, ale někdy mám pocit, že v dnešní době přicházíme o tu profesionalitu. Vždycky mi srdce zaplesá, když se setkám se zručným (a mladým) tesařem, štukatérem nebo zedníkem. Dají se najít. A snažíme se také hledat profesionální památkové projektanty, protože mají na co navazovat.

Když o Františkovi přemýšlím, uvědomuji si, že vlastně toho moc nevím o jeho životě. Víím, že opravoval domek v Dolních Počernicích, kterým věnoval i jednu ze svých knih, slyšel jsem, že býval velký tanečník. Mimo práci jsme se stýkali jen náhodně.

Avšak přece jen jedna vzpomínka se mi vybavuje: Bylo to na zájezdu SÚRPMO do střední Asie. Vedoucí výpravy vždycky rozdělával v hotelové recepci účastníky výpravy do pokojů. Byla tam vždy stejná sestava dvojic: Vlk-Beran; Starý-Vinař; Lžička-Kašíčka.

Jan Vinař, 28. října 2024

Františka Kašíčku jsem poznal ještě jako student architektury. Tehdy už byl zkušeným odborníkem, známým v oboru stavebněhistorických průzkumů, a to byla právě oblast činnosti, která mě velmi lákala. Obdivoval jsem jeho široký záběr, profesionalitu a bohatou publikační činnost. Často zveřejňoval výsledky průzkumů tvrzí – a právě tvrže se staly mým velkým koníčkem. Jako diplomní projekt jsem v roce 1975 zpracovával rekonstrukci tvrže v Popovicích u Benešova, kterou František již dříve zkoumal. Proto byl mým konzultantem. Navzdory tomu, že byl starší a patřil mezi renomované badatele, choval se k nám mladším vždy vřele a přátelsky. Potkávali jsme se pravidelně na konferencích středověké archeologie, kde prezentoval výsledky svého bádání, zatímco já jsem s podobnými příspěvky teprve začínal.

František byl velmi dobrým společníkem a nezkazil žádnou zábavu; to se vždy ukázalo na společenském večeru, který program konference uzavíral. Zhruba od roku 1998 jsem se těchto konferencí už většinou neúčastnil (jejich místo v mém programu zaujaly jiné), v kontaktu jsme ale zůstali i nadále. Hodně nás spojoval Pražský hrad, kam jsem jako památkář nastoupil v roce 1982. František pro jednotlivé stavby hradního areálu zpracoval celou řadu elaborátů stavebněhistorického průzkumu. Nejstarší z nich jsou ze 60. let 20. století, poslední pak, Stájový dvůr čp. 49–50, z roku 1992 a „Rezidence“ v Královské zahradě z roku 2009. V nedávných letech jsme se – oba již jako starší pánové – pravidelně setkávali na zasedáních komise na ministerstvu kultury. Na Františka Kašíčku vzpomínám rád a poměrně často, určitě vždycky, když otevřu nějakou jeho publikaci nebo článek.

Petr Chotěbor, 12. listopadu 2024

Na závěr ještě připojujeme poslední odstavec, který napsal Vojtěch Kašpar ve své brilantní gratulaci tehdy jubilujícím osmdesátníkům Bořivoji Nechvátalovi a Františku Kašíčkovi v prvním čísle *Časopisu Společnosti přátel starožitností* v roce 2015. Vystihuje nejlépe, čím František Kašíčka byl pro *Staletou Prahu*:

Po strohých faktech shrnujících obdivuhodnou profesní kariéru jubilanta bych rád připojil jednu ze svých osobních zkušeností s Františkem Kašíčkou, která jeho osobu plně vystihuje. Mám tu velkou čest a možnost sledovat jubilantovu práci v redakční radě časopisu *Staletá Praha*. Přestože redakční rady bývají velice často vyšperkovány zasloužilými badateli, kteří na faktickou práci v redakci nemají čas či ji berou spíše jako prestižní a společenskou záležitost, v případě našeho oslavence tomu je naopak. Zrak již tolik neslouží, ale na redakční rady přichází vždy dokonale připraven, články má načtené a komentáře připravené. Málokdy nemá co říct a málokdy se mylí. Především mě vždy fascinuje rozsah jeho vědomostí, jelikož trefnými komentáři, doplňky, připomínkami, ale i projevy nevole glosuje články z neskutečně širokého spektra vědních disciplín, uměleckých slohů a chronologických období.

Děkujeme, Františku...

O FRANTIŠKU KAŠÍČKOVÍ:

Bořivoj NECHVÁTAL: František Kašíčka osmdesátníkem. *Archaeologia historica* 40, 2015/2, 957–959.

Vojtěch KAŠPAR: Málo uvěřitelná jubilea (Doc. ing. arch. František Kašíčka, CSc.). *Časopis Společnosti přátel starožitností* 123, 2015/1, 51–53.

Václav GIRSA: Františku Kašíčkovi. *Za starou Prahu : Věstník Klubu Za starou Prahu* 54 (25), 2024/2, 30–31.

DÍLČÍ VÝBĚROVÉ BIBLIOGRAFIE:

Kdo je kdo v architektuře a příbuzných oborech v České republice 1993. Praha 1993, 85.

Lubomír SLAVÍČEK: heslo Kašíčka, František, doc., Ing. arch., CSc. In: *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008)*, A–M. Lubomír Slavíček (ed.), Praha 2016, 606–609.